

Bilag til Beretn. fra Folkets Udv. ang. Lovf. om ny Jernbaneanlæg m. v.

andre, som i Henseende til den bebyrdede Genstand staa eller træde i økonomisk Forbindelse med ham. Først naar dette Forsøg definitivt mislykkes, vil han slaa ind paa den anden mulige Vej, nemlig den at raade Bod paa Skatteofferet eller andre Ofre, eftersom han alligevel maa finde sig i det, blive kvit for dem, udjævne dem, hvad enten det sker ved Besparelser eller Forbedringer i Driften, som formindske Omkostningerne, eller ved andre Forholdsregler af udjævnende Virkning.

*Grundstykke*ernes Sælger vil paa sin Side med desto større Iver søge at holde sig den første Vej aaben, fordi den anden Vej ikke kommer i Betragtning for ham. Thi naar Jordbunden ogsaa nu til Dags betragtes som en „Vare“, saa er den dog i Virkeligheden ingen Vare, d. v. s. intet Arbejdsprodukt, men en Gave af Naturen. Det vil altsaa ikke være muligt her at indhente noget, fordi der her ikke er Særgsmaal om en Fabrikationsproces. Det at vælte af sig er den eneste Maade, paa hvilken han vil kunne varetage sin Profitinteresse. Nu afhænger Resultatet af denne Bestræbelse naturligvis ikke af hans gode Villie eller Iver. Køb og Leje ere, som bekendt, juridiske Forretninger, som *kunne ses fra to Sider*. Spørgsmaalet er derfor dette, om Køberen og Lejeren behøve at taale dette Paalæg, eller om de kunne lade deres Modpart sidde med det? I saa Henseende kunne vi nærmest stole sikkert paa, at Sælgeren, selv uden at der er Spørgsmaal om en Tilvækstskat, *nok til enhver Tid vil fordre den højeste Pris*, som man har Udsigt til at faa betalt. Der er ingen, som vil fordre mindre. Jeg har i det mindste endnu ikke lært nogen saadan at kende, lige saa lidt som jeg har fundet nogen, som vil kunne paavise mig et saa sjældent Eksempel. Thi den, som sælger, og ligesaa den, som udlejer, gør jo en Forretning af denne Virksomhed, og det betyder jo, at han vil tjene, hvad der efter Omstændighederne kan tjenes. I saa Henseende adskille Forretninger sig fra den almennyttige og bl. a. fra den karitative Almisseuddeling, som fremgaar af helt modsatte Bevæggrunde. Ej heller vil nogen Forretningsmand, som kan tjene 10 Mark paa en Vare, nøjes med kun at tjene 5 Mark paa den. Ligeledes betyder det bekendte Princip „stor Omsætning, ringe Avance“ naturligvis ikke, at Entreprenøren foretrækker den mindre Fordel for den større, men kun at han lover sig større Gevinst ved at fordele Avancen over en større Varemængde, hvorved der paa det enkelte Stykke rigtignok falder en mindre Procentsats af Gevinsten, men en absolut større Gevinstmængde paa Varemængden i dens Helhed.

I øvrigt vil dette Princip allerede af den Grund ikke kunne finde Anvendelse paa Grundstykker, fordi Grundstykker, hvad der stadig maa fremhæves, ikke ere Fabrikater en masse, overhovedet ikke ere Fabrikater, men Naturens Gaver, som kun forekomme de profitsultne Folk at være Varer, omtrent saaledes som Slavehandlere ikke se, at Slaven er et Menneske, men kun betragter ham som en Vare, af hvilken han kan presse en Gevinst. Naar nu Sælgeren til den højeste Pris, han kan opnaa efter de stedlige Forholds Beskaffenhed og efter Tilbudet og Efterspørgselsens Styrke, og som han, som sagt, fra Begyndelsen af fordrer, lægger det Beløb, som han i Tilfælde af Salg skal betale som Tilvækstskat, saa fordrer han det mest mulige og endnu lidt udover det. Han fordrer af Køberen, at han betaler ham, saa vidt hans Interesse og Betalingssevne strække sig, samt desuden endnu Tilvækstskattens Beløb som Tillæg. Kan Modparten gøre dette? At stille dette Spørgsmaal er det samme som at benægte det.

Vi spørge endvidere: Er denne Skat da en Bestanddel af Sælgerens *Omkostninger*, som han naturligvis, som enhver Forretningsmand, skal have fuld Erstatning for for overhovedet at kunne sælge sine Varer? Paa ingen Maade! Skatten paalignes jo kun, naar og for saa vidt som Sælgeren opnaar en *ren Gevinst* ved Salget, den overlader ham endogsaa en Del deraf til fuld Disposition og kræver kun af det øvrige et Stykke for sig. Skatten staa altsaa i ingen Henseende i Forbindelse med *Prisens Fastsættelse*, thi Prisen sammensættes af Omkostningerne ved den købte Genstand og af den i vedkommende Branche og for vedkommende Artikel brugelige Forretningsavance, som muligvis faar endnu en lille Modifikation, alt efter de lokale Forholds Beskaffenhed. Skatten beskærer udelukkende Gevinsten, men der bliver af samme endnu tilstrækkeligt tilovers til, at Salget kan betale sig, og saaledes fremdeles at tilfredsstille Trangen til at bygge og bo, hvilken Trang resulterer af de aarlige Overskud af Fødsler udover Dødstilfældene blandt 800,000 Hoveder i Riget. Sagen forholder sig altsaa her ganske anderledes end f. Eks. ved Indførelsen eller Forhøjelsen af en Bygningsskat, fordi der ved denne sker en varig Formindskelse af Indtægten